

Mlčanie pri nedeľnom obede

John Horvat II.

20. októbra 2019 ✝ Spoločnosť

Nikdy sme neboli tak spojení a informovaní. Na dosah ruky máme znalosti pokrývajúce všetky možné oblasti. Bez problémov a takmer zadarmo môžeme komunikovať s ľuďmi po celom svete. Naše rozhovory s ostatnými by mali byť na oveľa vyššej úrovni. Mali by byť vytvorené všetky podmienky pre vedenie dlhých podnetných rozhovorov o všetkých možných témach. Aspoň teoreticky.

Problém je však v tom, že my s druhými nevedieme rozhovory. A čo je horšie, zdá sa, že veľa ľudí ani nevie, ako majú spolu hovoriť. Všetci sme pripojení na sieť, ale nemáme si čo povedať. Mnohí sme zabudli ako konverzovať.

Mlčanie pri obednom stole

V mnohých domácnostiach vládne stagnujúce a sterilné ticho. Tak znie záver nedávneho prieskumu o rodinných zvykoch v Spojenom kráľovstve. Tie isté zlé návyky sú rozšírené aj v Amerike, pravdepodobne v podobných proporciách. Možno ich tiež nájsť v rôznych stupňoch po celom našom globalizovanom svete.

Jedným obzvlášť tragickým zistením tohto prieskumu, ktorý sa týkal 2 500 občanov Spojeného kráľovstva, je skutočnosť, že tretina rodín v čase jedla mlčí ako ryba. Ďalší traja z desiatich respondentov uvádzajú, že majú problémy nájsť tému na konverzáciu.

Samozrejme, že problémom je aj dostať ľudí k jednému stolu v rovnaký čas. Asi štyria z desiatich rodičov spravidla nejedia spolu so svojimi deťmi v tom istom čase. Desiat percent respondentov uviedlo, že spolu ako rodina nikdy nejedia.

Dostať členov rodiny k stolu však nevyrieši problém s konverzáciou. Každý piaty respondent uvádza, že by radšej sledoval televíziu, než sa rozprával s členmi rodiny. Neuveriteľných 44 percent hovorí, že pri jedle zízajú na svoje mobily – prax známa ako *zombie eating*. Všetci poznáme takých, ktorí počas jedla venujú pozornosť sociálnym médiám a textovým správam.

Zdroj: commons.wikimedia.org

Skutočná ale ignorovaná kríza

Výsledky prieskumu sú šokujúce, pretože odhaľujú nedostatok ľudského prvku, ktorý pre náš život je taký podstatný. Umenie konverzácie nie je čosi, čo by bolo možno delegovať na aplikáciu alebo nájsť na obrazovke. V prirodzenosti našich strojov je čosi rušivé, čo znemožňuje konverzáciu, keď ich chceme na to využiť.

Technológia zmenila naše životy tak, že každý uteká do svojho malého sterilného sveta. A to je veľká tragédia, ktorá by mala znepokojovať rodičov a rodiny. Mala by znepokojovať našich vedúcich predstaviteľov štátu, pretože dobré mravy získané pri stole sú základom občianskej spoločnosti. Zdá sa však, že to nikoho netrápi.

Konverzácia: Luxus, ktorý si môžu dopriať najchudobnejší

V skutočnosti práve tento radostný pocit byť spolu robí rodinu výnimočnou. Konverzovať môžu všetky vekové kategórie, profesie a sociálne prostredia. Človek nemusí byť bohatý, pretože dobrý rozhovor je luxus, ktorý si môžu dopriať aj tí najchudobnejší.

Po britskom prieskume môžeme citovať iný článok o konverzácii. Pisateľ v ňom diskutuje o spôsobe konverzácie. Dokonca sa venuje opačnému problému – problému tých, ktorí sú príliš zhovorčiví a nevedia sa v tom krotiť. Na konci devätnásteho storočia, keď bol tento článok napísaný, bolo problémom skôr priveľa rozprávania a nie sterilné mlčanie a ticho.

Azda najpôsobivejšou myšlienkou v článku je to, že konverzácii sa treba učiť. Vyžaduje si to úsilie a sebadisciplínu. Žiada sa od nás, aby sme boli ohľaduplní k ostatným a nehovorili hocičo, čo nám príde na um, ako je tomu v našom svete, ktorému dominuje Twitter.

„Človek, ktorý rozmýšľa a pozorne počúva, neraz zistí, že musí poľaviť zo svojich predsudkov, niekedy že sa ich musí úplne zbaviť, takže sa vôbec neponáhľa nahlas ich vyjadriť v ich momentálnej nezrelej forme.“

Máme hovoriť o veciach dôležitých a nie o hlúpostiach a malicherných (a nudných) osobných záležitostiach. Apetíty a nižšie impulzy našej prirodzenosti „treba uspokojiť, ale netreba o nich priveľa hovoriť.“ Vlastne by sme sa mali snažiť povedať niečo, čo „stojí za to“.

Zároveň sa konverzácia má týkať nášho každodenného života. Nejde tu o reč alebo prejav, ale o to, ako by sme mohli diskutovať o veciach, ktoré sú pre nás dôležité. „Jazyk leží niekde uprostred medzi túžbami, ktoré nás ťahajú k zemi a náklonnosťami, ktoré nás dvíhajú k oblohe.“

Chýbajúci spoločníci na rozhovor

Konverzačné témy sú dôležité, ale nie najdôležitejšie. To, čo dnes chýba, sú dobrí spoločníci na rozhovor, ktorí vedia počúvať a vytvoriť priestor pre druhých, aby sa zapojili do diskusie. Sú to ľudia, súčasť všeobecnej kultúry, ktorí môžu čerpať z bohatej histórie, literatúry a tradície, a preto môžu konverzáciu spraviť zaujímavou a pútavou.

Zdroj: pxhere.com

Citovaný článok je vynikajúcim príkladom tejto kultúry, ktorá bola odrazom toho, čo bolo kedysi známe ako humanitné vzdelanie. Autor citoval Homéra a odkazoval na Plutarcha. Citoval zo Svätého písma a pripomenul epizódu zo starovekej rímskej histórie. Tento autor však vôbec nemusel byť učeným človekom. Článok vyšiel v januári 1890 v časopise pre rušňovodičov *Locomotive Engineers Journal*. Rada ohľadom konverzácie bola určená pracujúcim mužom, ktorí riadili vlaky. Autor článku prirodzene vychádzal z predpokladu, že väčšina jeho čitateľov je oboznámená s témami v ňom uvedenými.

Vážiť si voľný čas

Návrat ku konverzácii predpokladá oveľa viac ako len vzdelanie, kultúru a zdvorilosť. Treba vedieť vážiť si pokoj, spomienky a ozajstné voľné chvíle, ktoré sú v protiklade s dnešnou horúčkovitou aktivitou. Vášnivé zanietenie pre rýchlosť vedie k odporu voči premýšľaniu. Tieto proporcionálne duchovné potešenia – radosti ako je konverzácia, umenie a ticho – majú stále menšiu príťažlivosť pre svet, ktorý prepadol závislosti na pocitoch, na simultánnom robení viacerých činností a na okamžitom uspokojovaní svojich potrieb.

Škoda, že o tieto duchovné radosti ľudia už nemajú záujem. Potrebujeme ich, ak chceme obnoviť dnešné nefunkčné rodiny, ktoré si nevedia nájsť čas, aby si sadli za jeden stôl a spoločne jedli. Iba v takejto duchovnej atmosfére nájdú členovia rodiny k sebe cestu a znova budú spolu hovoriť.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/mlcanie-pri-nedelnom-obede/>